

DR. FR. ZBAŠNIK:

Kostanj.

esenski čas je bil. V ljubljanskem tivolskem gozdu je bilo vse živo. Dozoreval je kostanj in nabirali so ga vsi tisti, ki nimajo denarja, da bi si ga kupili pri branjevki ali pri kostanjarju. Največ je bilo med nabiralci seveda mladine, ki se je drzno spenjala in plezala po drevju in z dolgimi preklami klatila z vej tudi še nezreli in zaradi tega neužitni sad.

V večjih in manjših skupinah so se otroci pojali po gozdu in brodali in iskali ter prehitevali pri pobiranju drug drugega. Vsak je mislil samo nase in dostikrat se je zgodilo, da se je kdo že pripogibal po kostanj, pa se je sklonil poleg njega tovariš, ki je bil urnejši kot on in mu odnesel plen. Bilo je zaradi tega vedno mnogo prerekanja in krega pa tudi spopadov in ruvanja. Kdor je bil silnejši, tisti je imel več kostanja!

V gruči peterih otrok je na glas ihtela majhna deklica. Ker je bila neokretna in ni znala tako hitro poseči po kostanju kot drugi, ni bila še nič nabrala, dočim so imeli tovariši in tovarišice že vsi lepe culice kostanja. Kadarkoli je posegla z ročico, da bi pobrala kaj, pa jo je kdo prestrigel ali odrinil, in zopet je šla praznih rok dalje. Če se je kje sprožil kak kostanj z drevesa, je zaman tekla na ono mesto, kjer je bil telebnil na tla, prišla je vedno prepozno in vsi njeni poizkusi in naporji so ostal brez uspeha. To jo je naposled tako užalostilo, da je začela jokati.

Pa pride gospod mimo in jo vpraša: »Zakaj pa jočeš, mala?»

»Zato, ker nisem še nič kostanja nabrala!«

»Pa zakaj ga nisi?«

»Ker so vsi bolj hitri kot jaz!«

»A tako? Ubožica! Pa kako ti je ime?«

»Micika!«

»Pa ti le-ti tukaj ničesar ne dajo?«

Micika je odkimala.

»Pa zakaj ji nič ne daste, zakaj ne pustite, da bi tudi ona pobrala nekoliko kostanjev?« se obrne gospod do drugih.

»Pa naj bo bolj urna!« se obregne eden izmed dečkov.

»Če pa ne more tako hitro kot vi, ki ste večji in delate lahko večje korake kot ona! Pa od kod ste vsi skupaj?«

»Iz Rožne doline!«

»Mislim sem si! In kako je vam vsem drugim ime razen Micike?«

»Jaz sem Ferdinand,« pojasnuje deček, ki je bil izmed vseh naj-
večji, »ta je Jurček, oni tam, ki je prej odgovoril, je Ivanček, tistale,
ki stoji poleg Micike, je Anica!«

»No, zdaj pa bi res rad videl, kateri izmed vas ima najboljše srce! Ti Ivanček, si že razodel, kako misliš, s tabo vem, da ni nič! Tvoj nasvet, da naj bo Micika bolj urna, ni vreden piškavega lešnika. Ampak ti, Jurček, ti odstopi Miciki malo od svojega kostanja!«

»Kajpak! Bom jaz za druge pobiral!«

»Ti torej tudi ne! Ampak ti, Ferdinand, ki si najbolj velik, najbolj pameten in imaš povrhu najbolj gosposko ime, ti se izkaži!« —

A Ferdinand se je še vse bolj moško odrezal! »Vsak zase, Bog pa za vse!« je odvrnil na kratko in se zasukal na okrog.

»Tako, tako! Velik modrijan si ti, ki ti je Ferdinand ime, toda krščanske ljubezni je malo v tvoji modrosti! Ampak, Anica, ti boš pa prav gotovo dala Miciki nekaj od svojega kostanja! Povej, ali ji ga boš?«

Anica je malo pomislila, potem pa segla z roko v svojo vrečico, zagrabila pest kostanja in ga ponudila Miciki. Tej so se veselo razžarila lica in oči.

Gospod pa je nadaljeval: »Micika, pokaži, koliko kostanja ti je dala Anica! O, celih pet! No, je že nekaj! Lepo si ravnala, Anica! Pokazala si, da imaš usmiljeno srce. Zato, ker si ti dala Miciki, hočem tudi jaz tebi dati!«

In posegel je v žep in ji dal dve pesti najlepšega kostanja. Proti dečkom obrnjen pa je dejal: »Vi, ki niste hoteli dati nič, tudi ne dobite nič. A ti, Micika, daj svojo vrečico sem!«

Micika je storila tako. Gospod pa je izpraznil svoje žepe in napolnil Micikino vrečico, rekoč: »Nabiral sem kostanj baš iz tega vzroka, da napravim veselje kakemu pridnemu otroku. Ko bi bili vi delili z Miciko, bi bil tudi jaz z vami delil to, kar sem nabral. Tako pa je dobila samo Anica svoj delež, drugo pripade pa vse Miciki, ki ste jo tako zapostavljali. Ti Ferdinand pa, ki so ti tako všeč prislovice, si zapomni tole: Kakor se posoji, tako se vrača! Pa še ena bi znala veljati zate: Zadnji bodo prvi, prvi pa zadnji! — Le pogledjte, otroci, kdo ima zdaj največ kostanja! Mislim, da Micika! Ima pa tudi najboljšega in najlepšega, ker jaz nisem nabiral nezrelega sadja.«

Na tujem.

*Zapustil očetni sem krov,
ko v vetru begoten oblak
poletel na tuje...*

*Ostavil vodá sem pljuskot,
z bridkostjo zeleno ravan
in holme Slovenskih goric.*

*Pa solnce je vsulo svoj žar
na tuja slemena gorá;
moj spev je tožno odjekal:*

*Da mogel po zračni stezi
pod ljubljeni rodni bi krov,
bi radostno bilo srce!*

Lado Jerše.